

Η Αργεντινή κατάφερε ν' απαλλαγεί από τους Ισπανούς το 1816 και ν' αποκτήσει σύνταγμα το 1853. Από την εποχή εκείνη, άρχισε να αναπτύσσεται σταθερά. Η αυστηρή της ουδετερότητα στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου τη βοήθησε ν' αποκτήσει στιβαρή οικονομία. Την ίδια ουδετερότητα δεν κατάφερε να κρατήσει και στη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, όταν ο λαός ήταν σαφώς κατά του άξονα, ενώ η κυβέρνηση υπέρ του. Από το 1931 άλλωστε, πραξικοπήματα και αντιπραξικόπηματα έφεραν πρόσκαιρους προέδρους στο προσκήνιο, ενώ η γερμανική διπλωματία φρόντιζε να τα έχει καλά με όλες τις πλευρές. Μια φιλοναζιστική οργάνωση προετοιμάζε το έδαφος για τη δημιουργία γερμανικής βάσης στην Παταγονία, το νοτιότερο κομμάτι της Αμερικής.

Οι διαθέσεις των κυβερνήσεων εκδηλώθηκαν σχεδόν αμέσως μετά την έκρηξη του πολέμου, όταν στις 13 Δεκεμβρίου του 1939 άρχισε η ναυμαχία του Ρίβερ Πλέιτ, στις ακτές της Νότιας Αμερικής, ανάμεσα στα βρετανικά καταδρομικά Έξετερ, Άγιαξ (Αίας) και Αχιλλέας και στο γερμανικό θωρηκτό Γκραφ Σπέε. Οι Γερμανοί αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν στα χωρικά ύδατα της Αργεντινής και να βρουν καταφύγιο στην «ουδετερότητά» της. Ξεκίνησε τότε ένας μαραθώνιος διπλωματικών διαβουλεύσεων, με τους συμμάχους να πιέζουν και τους Αργεντινούς να ανθίστανται. Η απαίτηση ήταν να μην επιτραπεί ο ελλιμενισμός του Γκραφ Σπέε, διότι έτσι η νοτιοαμερικάνικη χώρα φιλοξενούσε πολεμικό εμπόλεμου κράτους και άρα δεν ήταν ουδέτερη. Η κυβέρνηση της Αργεντινής πρόβαλε διάφορες δικαιολογίες για να παρατείνει την παραμονή του θωρηκτού και αναγκάστηκε να υποκύψει μόνο μπροστά στην απειλή ότι η Μεγάλη Βρετανία θα της κήρυσσε τον πόλεμο.

Στις 17 Δεκεμβρίου, το Φον Σπέε απέπλευσε. Μόλις βγήκε από τα χωρικά ύδατα της Αργεντινής, αυτοβυθίστηκε έξω από το Ρίο ντε λα Πλάτα, περίπου στο σημείο, όπου, 25 χρόνια πριν, στα 1914, ο ναύαρχος Μαξιμιλιανός φον Σπέε βρήκε το θάνατο ακολουθώντας τη ναυαρχίδα του στο βυθό.

Στα 1940, ο πρόεδρος Καστίγιο διαδέχθηκε τον Όρτιτς κι εκδηλώθηκε απροκάλυπτα υπέρ του άξονα. Ένα στρατιωτικό πραξικόπημα, τον Ιούνιο του 1943, φάνηκε να φέρνει την Αργεντινή στο πλευρό των συμμάχων. Γρήγορα όμως αποδείχτηκε πως επρόκειτο για φασιστική κίνηση, της οποίας τα νήματα κινούσε, αθέατος, κάποιος Χουάν Ντομίνγκο Περόν, συνταγματάρχης (γεννήθηκε το 1895). Αποτέλεσμα ήταν να ξεσπάσουν απεργίες και αιματηρές συγκρούσεις, που σταμάτησαν με νέο πραξικόπημα, από την ίδια ομάδα των στρατιωτικών. Αυτή τη φορά, ο Περόν βγήκε στο φως.

Στις 24 Φεβρουαρίου του 1944, ο στρατηγός Ραμίρεθ παραιτήθηκε από πρόεδρος της

Δημοκρατίας και τη θέση του πήρε ο στρατηγός Φαρέλ, με αντιπρόεδρο τον συνταγματάρχη Περόν. Η στρατιωτική χούντα της Αργεντινής πιεζόταν από τις κυβερνήσεις των άλλων αμερικανικών κρατών να κηρύξει τον πόλεμο κατά του άξονα. Τον Μάρτιο του 1945, όταν το παιχνίδι φαινόταν να τελειώνει στην Ευρώπη, η Αργεντινή κήρυξε τον πόλεμο κατά της Γερμανίας κι έγινε ιδρυτικό μέλος του ΟΗΕ, παρά τις αντιρρήσεις της Σοβιετικής Ένωσης. Ένα νέο πραξικόπημα ξέσπασε στις 12 Οκτωβρίου του 1945 ανατρέποντας τον Περόν, που επανήλθε με αντιπραξικόπημα στις 17 του μήνα. Οργάνωσε εκλογές και, στις 24 Φεβρουαρίου του 1946, εκλέχτηκε πρόεδρος της χώρας.

Με βοήθο και συνεργάτη τη γυναίκα του, Εβίτα Περόν, που άσκησε εκπληκτική δραστηριότητα, ο εκλεγμένος δικτάτορας προχώρησε στην υλοποίηση του προγράμματός του. Στα 1947, δημοσίευσε τη διακήρυξη των εργατικών δικαιωμάτων κι έφτιαξε νέο σύνταγμα. Εφάρμοσε μεγάλες οικονομικές μεταρρυθμίσεις, κρατικοποίησε ξένες κυρίως εταιρίες, προχώρησε στην εκβιομηχάνιση της χώρας κι αύξησε τους μισθούς, αποκτώντας δημοτικότητα και φορτώνοντας τον πληθωρισμό της Αργεντινής. Στις τεράστιες κρατικές δαπάνες ήρθαν να προστεθούν μεγάλες καταχρήσεις, που τον εξανάγκασαν να πάρει αυστηρά μέτρα ακόμη και για το άμεσο περιβάλλον του.

Τα δημαγωγικά μέτρα και η εθνικιστική του πολιτική καθώς και ο ασφυκτικός έλεγχος των εργατικών συνδικάτων τον έκαναν αγαπητό σε μεγάλο τμήμα του λαού. Το 1952, υποστήριξε την επανάσταση του Εστενσόρο, στη Βολιβία, που κήρυσε την εθνικοποίηση των εκεί αμερικανικών μεταλλείων. Την ίδια χρονιά, η γυναίκα του, Εβίτα Περόν (Ντουάρτε), αντιπρόεδρος της χώρας από το 1951, πέθανε στα 33 της χρόνια και την έκλαψαν οι φανατικοί οπαδοί της.

Το άστρο του Περόν άρχισε να δύνει, όταν πήρε αντιθρησκευτικά μέτρα κι ο πάπας τον αφόρισε. Ένα πραξικόπημα τον ανέτρεψε, στα 1955, αν και μεγάλο κομμάτι του λαού στάθηκε στο πλευρό του. Από τότε, τα στρατιωτικά πραξικοπήματα δεν έλειψαν στην Αργεντινή, που γνώρισε και διαλείμματα δημοκρατίας. Ο Αρτούρο Ιλία εκλέχτηκε πρόεδρος το 1963 αλλά ανατράπηκε το 1966 με πραξικόπημα του στρατηγού Χουάν Κάρλος Ογκανία, που με τη σειρά του παραμερίστηκε το 1970 από τον στρατηγό Ρομπέρτο Λίβινγκστον.

Τελευταίος στη σειρά των δικτατόρων ο στρατηγός Χόρχε Βιντέλα ανέτρεψε την Ιζαμπέλα Περόν με στρατιωτικό πραξικόπημα, στις 24 Μαρτίου του 1976. Η χούντα της Αργεντινής δημιούργησε μια στρατιά από «ντεσαπαρεσίδος» (εξαφανισμένους) και προσπάθησε να εξωραϊστεί μέσα από το Παγκόσμιο Κύπελλο ποδοσφαίρου, του 1978. Οι στρατιωτικοί παρέδωσαν την εξουσία το 1983, μετά την ήττα από τη Βρετανία, στον πόλεμο των Φώκλαντ.

(τελευταία επεξεργασία, 26.4.2009)